

Foreldreutvalget
FOR GRUNNSKOLEN

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8113 Dep.
0032 Oslo

Saksbehandler, innvalgstelefon	Vår dato	Deres dato	Vår referanse	Deres referanse
Ingebjørg Johannessen / 22 24 75 61	31.01.06	16.12.05	05/723-2	200505669

HØRING: FORSLAG TIL ENDRINGER I FRISKOLELOVEN (OPPHEVING AV ADGANGEN TIL GODKJENNING AV FRISKOLER), OG I FAGSKOLELOVEN (OPPHEVING AV RETTEN TIL Å FÅ BEHOLDE TILSKUDD ETTER FRISKOLELOVEN VED GODKJENNING ETTER FAGSKOLELOVEN)
Høringsuttalelse fra Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG)

Generelle kommentarer til midlertidig endring i friskoleloven

- Foreldres rett til å velge opplæring for sine barn er et ufravikelig prinsipp.
- Alle skal ha reell mulighet til å velge den opplæring de ønsker.
- Utvalget mener at det skapes stor usikkerhet og liten forutsigbarhet for elever og foreldre når lovlig fattede vedtak om godkjenning omgjøres.

Når FUG skal gi sin kommentar til forslaget til endring i friskoleloven, er det to sentrale prinsipper som står i fokus: Foreldreretten og en god skole med like muligheter for alle barn og unge. For FUG er dette ideologiske prinsipper, ikke partipolitiske.

Foreldreretten og foreldrenes stilling i forhold til skolen kommer til uttrykk bl.a. følgende steder (se vedlegg):

- FNs menneskerettighetserklæring, artikkel 3 og 26
- Barnelova § 30
- Opplæringslova § 1-2
- Kunnskapsløftet, generell del
- Kunnskapsløftet, Læringsplakaten pkt 10

I forhold til friskoler generelt ønsker FUG både å si ja til frittstående skoler og samtidig arbeide for at den offentlige skolen skal ha høy kvalitet. Dette har med foreldreretten å gjøre. I henhold til FNs menneskerettighetserklæring har foreldre en ufravikelig rett til å velge hva slags opplæring deres barn skal få. Dette kommer til uttrykk i opplæringsloven på følgende måte:

"Barn og unge har plikt til grunnskoleopplæring, og rett til ei offentlig grunnskoleopplæring i samsvar med denne lova og tilhørende forskrifter. Plikta kan ivaretaast gjennom offentlig grunnskoleopplæring eller gjennom anna, tilsvarande opplæring." (Opl. § 2-1).

Derav følger at det må gis mulighet til å opprette alternative skoletilbud, og denne muligheten gis gjennom friskoleloven.

Ved å foreslå at gitte godkjenninger skal trekkes tilbake skapes stor usikkerhet. Det blir liten forutsigbarhet for elever og foreldre når en ny regjering omgjør forrige regjerings lovlig fattede vedtak. Å få godkjenning til å drive en skole etter friskoleloven, er en lang og omfattende prosess. Selv om en

godkjent skole ikke har startet opp, er det lagt ned et betydelig arbeid i planlegging og forberedelse av driften, og det skapes en uholdbar situasjon for dem som er involvert, når godkjenningen plutselig trekkes tilbake.

For FUG er det et viktig prinsipp at alle barn skal ha like muligheter til opplæring uavhengig av evner og anlegg, kjønn, geografi og økonomi og av kulturell, religiøs og livssynsmessig tilhørighet. For FUG er dette prinsippet så sentralt at det må innebære at alle elever skal ha like muligheter til eventuelt å velge en annen skole enn den offentlige grunnskolen.

Kommersialisering av skolene har ofte gått igjen som argument mot friskolene. Men her er loven helt klar: Alle midler skal komme elevene til gode. Dette legger også FUG til grunn i sitt syn på friskoler. Med private skoler er det annerledes. De har mulighet til å drive kommersielt.

Nedenfor har vi kort kommentert noen av forslagene til lovendring.

Kommentar til enkelte lovparagrafer

Høringen tar også for seg videregående skoler og forslag om endring i fagskoleloven. Dette har vi ikke tatt stilling til.

Til § 1-1

FUG mener det er prinsipielt galt å trekke tilbake en godkjenning som er gitt. Vi går derfor imot forslaget til lovendring på dette punkt. Begrunnelsen eller bakgrunnen som gis i pkt 7 til denne paragrafen har vi vanskelig for å forstå.

Vi stiller spørsmål ved om det er nødvendig å stoppe all behandling av søknader om opprettelse av friskoler. Vi har imidlertid forståelse for at den nye regjeringen har behov for noe tid til å avklare situasjonen.

Til § 1-5

FUG mener det må være rom for en noe mer smidig formulering. Vi har ikke oversikt over omfanget og evt. hvordan denne paragrafen vil ramme hvis den blir vedtatt. Dersom skoler som er i gang på forsøksbasis, leverer en velbegrunnet søknad, bør den etter vår mening gis mulighet til å bli vurdert.

Til § 2-1

Vi viser til kommentaren til § 1-1. Vi ser positivt på at det i første ledd åpnes for godkjenning, og at en kan godkjenne driftsendringer. Når det gjelder skoler en er åpne for å vurdere å godkjenne, nevnes "grendeskoler" i kommentaren. Vi støtter det, samtidig som vi ber departementet være romslig når uttrykket "i særlige tilfelle" skal omsettes i praktisk vurdering av andre skoler.

Vi har ikke kommenterer til andre og tredje ledd.

Med hilsen

Loveleen Rihel Brenna
Leder i FUG

Ingebjørg Johannessen
rådgiver

Vedlegg

LOVGRUNNLAGET FOR HJEM – SKOLE - SAMARBEIDET

Foreldre har rett og plikt til medvirkning i skolen. Dette er slått fast i ulike lover og dokumenter. Disse danner utgangspunkt for skolens tilrettelegging av samarbeidet mellom hjem og skole.

- FNs menneskerettighetserklæring
- Barnelova
- Opplæringslova
- Kunnskapsløftet – generell del og læringsplakaten

FNs MENNESKERETTIGHETSERKLÆRING som Norge har sluttet seg til:

Artikkel 3

"ved alle handlinger som vedrører barn og som foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal det først og fremst tas hensyn til hva som gavner barnet best."

FNs MENNESKERETTIGHETSERKLÆRING som Norge har sluttet seg til:

Artikkel 26:

Foreldre har fortrinnsrett til å bestemme hva slags undervisning deres barn skal få.

BARNELOVA

§ 30. Innholdet i foreldreansvaret.

Barnet har krav på omsut og omtanke frå dei som har foreldreansvaret. Dei har rett og plikt til å ta avgjerder for barnet i personlege tilhøve innanfor dei grensene som §§ 31 til 33 set. Foreldreansvaret skal utøvast ut frå barnet sine interesser og behov.

Dei som har foreldreansvaret, er skyldige til å gje barnet forsvarleg oppseding og forsyting. Dei skal syte for at barnet får utdanning etter evne og givnad.

OPPLÆRINGSLOVA

§ 1-2 Formålet med opplæringa

Grunnskolen skal i samarbeid og forståing med heimen hjelpe til med å gi elevane ei kristen og moralsk oppseding, utvikle evnene og føresetnadene deira, åndeleg og kroppsleg, og gi dei god allmennkunnskap, slik at dei kan bli gagnlege og sjølvstendige menneske i heim og samfunn.

KUNNSKAPSLØFTET

Generell del

- Foreldrene har primæransvaret for oppfostringen av sine barn. Det kan ikke overlates til skolen, men bør utøves også i samarbeidet mellom skole og hjem. For læringsmiljøet favner også foreldrene.
- Dersom skolene skal fungere godt, forutsettes ikke bare at elevene kjenner hverandre, men at også foreldrene kjenner både hverandre og hverandres barn.

KUNNSKAPSLØFTET

Læringsplakaten – forpliktelser for skolen, punkt 10:

- Legge til rette for samarbeid med hjemmet og sikre foreldres/foresattes medansvar i skolen